

"SOM CONSCIENTS QUE ENS APROXIMEM A UNA SITUACIÓ DIFÍCIL"

El nom del Edward Goldsmith m'era especialment conegut per haver estat el coordinador i, segurament, el motor del "Manifest per la Supervivència" ("A Blueprint for Survival") de 1972; un document important que tingué molta influència en el desenvolupament del pensament ecologista més racional. Encara que potser exercí una influència més gran, per constant, a través de la revista "The Ecologist", de la qual n'és editor i on ell mateix ha publicat articles ben notables, com "Ecology: The new political force" (1).

Edward Goldsmith és un dels portaveus més respectables del pensament ecologista actual. En els seus darrers treballs fa especial èmfasi en la xarxa de relacions econòmiques que el món va desenvolupant i va construint la qual, malgrat les bones intencions que sovint es manifesten, porta gradualment, i sembla inevitable, a la destrucció dels recursos i de la mateixa naturalesa de l'extensa àrea que anomenen Tercer Món, on es contenen les regions naturals que fins ara, i encara ara, resulten més estimulants i suggeridores per al naturalista. Goldsmith es refereix sovint a aspectes econòmics d'importància cabdal. Per a un ecòleg interessat en el problemes humans, el diner apareix com una creació fascinant. És un símbol cultural, per tant; no és una senzilla expressió del contracorrent al fluir dels béns, sinó que també, o en major grau, es relaciona amb la informació i actua com un equivalent dels drets territorials. Avui genera circuits externs d'especulació, que semblen desarrelats dels sistemes de producció i del comerç, però que tenen un gran poder en relació amb les convencions socials.

Els moviments ecologistes promouen un sincer sentiment de culpa, que de vegades porta a adoptar bones decisions personals. Portar-les a la pràctica es fa, sovint, difícil. Que pot el ciutadà normal davant les complicadas estructures econòmiques de les quals també sent el pes, sobre ell i sobre el seu entorn? Tractar de millorar el planeta és important, però no ens ha de distreure d'ocupar-nos del nostre entorn. Està bé sentir-nos solidaris de les accions contra el transport de residuos vers abocadors i cremadors en altres països, però ací els posem d'amagatotis una mica pertot: és més honest això? Hauríem de reconèixer i estudiar que s'ha fet fins ara, i els seus resultats, per millorar decisions futures (...) Tanmateix, el més greu és la deixadesa i desafecció d'una part massa gran de la nostra població envers el paisatge i la naturalesa. El tema de la nostra motivació oscil·la entre el sentiment negatiu de por davant del risc, i d'amor envers el món i l'univers. És una obsessió personal i temo que es vegi com una deixalla del passat.

D'un manera més pragmàtica hauríem de veure en totes les anticipacions apocalíptiques una motivació a favor d'una acció de redreçament en les nostres actituds. Avançar els riscos i les activitats és condició necessària per continuar vius. Podríem comparar-ho al cas de certes diatomees, algues de menys d'una cinquena part de mil·límetre de llargària que viuen en les platges fangoses, i que es mouen amunt i avall en el sediment. Quan la marea és baixa, les algues es troben en l'aigua capil·lar prop de la superfície, nodrint-se i xuclant la llum del sol com totes les altres plantes. Abans que la marea arribi, les algues s'introdueixen en el sediment, si ho fessin més tard serien arrossegades per la marea mutant. Tal comportament s'aconsegueix mitjançant un rellotge intern que controla les activitats de

l'alga. Organismes de vida molt llarga, i més si tenen una cultura que canvia amb les generacions, com és l'home, demanen uns mecanismes d'avenç que no poden ser tan automàtics com els de l'alga esmentada. Consisteixen en una percepció cultural dels límits, entre altres coses, i la selecció cultural pren el lloc de la selecció genètica (...) Son conscients que ens aproximem a una situació difícil i es desvetllen actituds que, entre altres coses, porten a limitar el creixement de la població. Les diferents cultures no perceben igualment el límit superior, i per tant, llur resposta anticipativa i redreçadora pot no ésser la mateixa, desvetllant tensions i conflictes, sempre alliçonadors.

Una funció positiva dels moviments ecologistes és facilitar la percepció comuna que existeix un límit superior a tot, i estimular, discretament, les motivacions culturals per cercar el desitjable redreçament. La funció de l'ecòleg és, a partir de l'observació de la naturalesa, reconèixer els mecanismes físics i biològics en els sistemes globals; mentre que l'ecologista, intuït i recollint la percepció social dels possibles límits, definits de manera més o menys justificable, ha d'ajudar a generar motivacions o reaccions redreçadores. També podríem parlar de la funció de relligar la percepció dels límits amb una ètica d'actuació (...)

Cal reconèixer que les relacions humanes poden ser molt influïdes a través del govern del món físic. Hi ha fets que demanden atenció immediata, com ara el consum exagerat dels combustibles fòssils i l'oxidació general del carboni orgànic del nostre entorn (...) Val més estimar la naturalesa i el proïsme i trobar inspiració en l'amor que no pas cridar i actuar sota la por de les amenaces contínues de riscos reals o imaginaris, amb els quals els ecologistes profetes ens introdueixen. També pedagògicament, l'amor és preferible a fer por (2).

(1) *"The Ecologist"*, 6. Pàgines 310-311, 1976.

(2) *"Una Sola Terra"*, Gustau Gili, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, 1990.